

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA ROK 2018
DLA GMINY OSIELESKO**

I. Wprowadzenie

Narkomania definiowana jest jako „stałe lub okresowe przyjmowanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”. Narkomania jest problemem wieloaspektowym, gdyż obejmuje opiekę zdrowotną, pomoc społeczną, oświatę, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służby celne oraz środki masowego przekazu. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych, ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych, tj. działań ukierunkowanych na zmniejszenie problemów zdrowotnych i społecznych wynikających z używania w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Terminu „narkotyki” używa się w odniesieniu do nielegalnie wytwarzanych i dystrybuowanych substancji, jednak Światowa Organizacja Zdrowia zaleca posługiwanie się określeniem „substancje psychoaktywne”, gdyż pod pojęciem tym mieszczą się również legalnie wytwarzane i dystrybuowane substancje, takie jak: alkohol, wyroby tytoniowe, leki i substancje produkowane w celach technicznych. Tym samym wskazuje się, że problemy związane z alkoholem, tytoniem, czy też niewłaściwym użytkowaniem leków o właściwościach psychotropowych i nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi mają więcej cech wspólnych niż odrębnych.

W potocznym języku określeniem „dopalacze” nazywa się legalnie dostępne substancje o działaniu psychoaktywnym, dla odróżnienia ich od „klasycznych” narkotyków, takich jak amfetamina, heroina, kokaina czy marihuana. Producenci dopalaczy wykorzystują luki w prawie działając na zasadzie „co nie jest zabronione – jest dozwolone” i kiedy kolejny produkt zostaje wpisany na listę substancji niedopuszczonych do sprzedaży, pracujący nad produkcją dopalaczy chemicy tworzą substancję o zmienionym, lecz podobnym wzorze chemicznym. Teoretycznie działanie specyfiku ma być zbliżone do tego, który został zdelegalizowany.

W związku powyższym niezwykle istotne z punktu widzenia społeczności lokalnej są działania edukacyjne, mające na celu uświadamianie ludzi o ryzyku związanym z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również bieżąca współpraca samorządu lokalnego z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz promowania zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii.

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie za środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 opracowany został zgodnie z treścią ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 224, 437) oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020. Program realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku.

II. Diagnoza lokalna i opis sytuacji w zakresie problemów uzależnień w Osielsku

W zakresie przeciwdziałania narkomanii Gmina Osielsko prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą, skierowaną do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz edukację publiczną, dedykowaną do przedstawicieli różnych zawodów, instytucji i wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania narkomanii a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród dorosłych

Wzorem ubiegłego roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy Osielsko pn. „*Problemy substancji psychoaktywnych w ocenie mieszkańców gminy Osielsko*”. W ankiecie wzięły udział 63 osoby, w tym 35 kobiet i 28 mężczyzn. Ankietowani byli w wieku od 18 do 81 lat, przeważnie z wykształceniem średnim lub wyższym. Większość ankietowanych (ponad 89%) nigdy nie zażywała środków odurzających. Doświadczenia z narkotykami miały głównie osoby młode, w wieku 15 – 20 lat (71%). Badanie potwierdza, że inicjacja zażywania narkotyków ma miejsce głównie wśród nastolatków, czyli w czasach szkolnych.

Z spośród osób biorących w ankiecie, dziesięcioro zna osobiście narkomanów. Jedna osoba zna dwie osoby uzależnione od narkotyków w wieku 20 – 29 lat oraz proponowano jej marihuanę w ostatnich 12 miesiącach. Jedna z osób przyznaje, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy paliła marihuanę pięć razy oraz często spożywała alkohol.

Przy pytaniu dotyczącym używania jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej (podano 12 przykładowych substancji) 7 osób odpowiedziało twierdząco (zażywały marihuanę i amfetaminę). Z badania wynika, że świadomość osób dorosłych na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych jest niewystarczająca, ponieważ można wywnioskować akceptację do używania jednorazowego lub „od czasu do czasu” marihuany czy haszyszu.

Dorośli biorący udział w badaniu wskazywali leki uspokajające lub nasenne jako najbardziej dostępne a jako dosyć łatwe do zdobycia marihuanę lub haszysz oraz extasy i amfetaminę. Większość badanych opowiada się za leczeniem, pomocą i otoczeniem opieką narkomanów natomiast część osób wypowiedziała się za izolowaniem od społeczeństwa tych osób. Na pytanie kto powinien zajmować się zapobieganiem problemowi narkomanii wśród młodzieży jako najważniejszych wskazano rodziców.

Analiza stanu problemów

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

Kierownik GOPS w Osielsku nie podaje narkomanii jako powodu przyznania pomocy dla podopiecznych Ośrodka, do dnia 15 listopada 2017r.

Informacje od dyrektorów szkół.

Pismem z dnia 6 listopada 2017r. **Dyrektor Szkoły Podstawowej w Maksymilianowie** informuje, że podstawowym elementem zagrożeń bezpieczeństwa w szkole jest

agresja słowna i fizyczna. W szkole nie ujawniono przypadków stosowania lub posiadania środków psychoaktywnych, a także alkoholu na terenie szkoły.

Pismem z dnia 26 października 2017r. **Dyrektor Szkoły Podstawowej w Niemczu** informuje, że na terenie szkoły nie stwierdzono żadnych przypadków stosowania lub posiadania środków psychoaktywnych (także alkoholu) przez uczniów. Nie zauważono również przypadków „dilerowania” na terenie szkoły.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Żołędowie pismem nr 071.3.2017 z dnia 7 listopada 2017r. informuje, iż w szkole jest kilku uczniów sprawiających problemy wychowawcze. Na policję i do sądu były zgłaszane problemy dotyczące rozpatrzenia sytuacji wychowawczej w domu ze względu na przejawy demoralizacji oraz stosowania przemocy. Ważne problemy pojawiające się w szkole dotyczą również relacji uczniów – agresja słowna, wulgaryzmy, czasami agresja fizyczna. Ponadto na terenie szkoły nie stwierdzono przypadków posiadania czy dilerowania środkami psychoaktywnymi, ale rodzice dwojga uczniów zwróciło się o pomoc do pedagoga szkolnego ponieważ ich dzieci używały (eksperymentowały) narkotyki.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Osielsku pismem nr 43201/9/2017 z dnia 6 listopada 2017r. poinformował, że w bieżącym roku kalendarzowym nie było przypadków podejrzeń o zażywanie przez uczniów substancji psychoaktywnych, nie odnotowano „dilerowania” (nie dotyczy to posiadania czy palenia papierosów). Nie odnotowano ani jednego przypadku spożywania alkoholu na terenie szkoły podczas zajęć i wycieczek szkolnych. Zostały odnotowane dwa szczególne przypadki dotyczące przemocy psychicznej i znęcania się uczniów nad rówieśnikami.

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród gimnazjalistów

Wśród młodzieży z terenu gminy Osielsko przeprowadzono badanie nad używaniem przez uczniów alkoholu i środków odurzających. Badanie to miało charakter anonimowy, uczniom przedstawiono cel – poznanie stosunku młodych ludzi do środków uzależniających. Uczniowie odpowiadali dobrowolnie – w badaniu wzięło udział 185 osób – uczniowie klas VII z szkoły w Maksymilianowie i w Niemczu oraz uczniowie II klasy Gimnazjum w Żołędowie i w Osielsku. Młodzież między innymi zapytano o doświadczenia ze środkami uzależniającymi. Dwoje ankietowanych uczniów przyznaje, że używało substancje uzależniające tzw. „dopalacze”. Jako środki uzależniające młodzież najczęściej wymienia ogólnie papierosy, alkohol i narkotyki, podając dokładniejsze nazwy takie jak: marihuana, amfetamina, kokaina, dopalacze, heroina i inne.

Najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej okazały się napoje alkoholowe. Picie alkoholu w naszej tradycyjnej kulturze to raczej domena mężczyzn. Wśród dorosłych mieszkańców naszego kraju spotykamy wielokrotnie więcej niepijących kobiet niż mężczyzn abstynentów. Wśród nastolatków natomiast proporcje te się wyrównują.

Używanie substancji psychoaktywnych, zarówno legalnych takich jak napoje alkoholowe, czy tytoń, jak i nielegalnych takich jak narkotyki niesie za sobą ryzyko pojawienia się szkód zdrowotnych i społecznych. Ryzyko to jest szczególnie duże, gdy po substancje te sięgają ludzie bardzo młodzi, nie świadomi tego, co może im grozić. Pewne znaczenie profilaktyczne może tu mieć wiedza na temat wielorakich niebezpieczeństw związanych z ich używaniem. Nie tylko dlatego, że uświadomienie sobie ryzyka skłaniać powinno do ograniczania konsumpcji, ale również dlatego, że stwarza ono szansę zadbania o jak największe zminimalizowanie niebezpieczeństwa powikłań.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Biorąc pod uwagę zebrane informacje z GOPS w Osielsku, od dyrektorów szkół oraz wyniki badania ankietowego wskazane jest objęcie gminy Osielsko profilaktyką pierwszo- i drugorzędową.

Profilaktyka pierwszorzędowa ma na celu zmniejszenie zainteresowania dzieci i młodzieży substancjami psychoaktywnymi, podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii (pedagodzy, liderzy młodzieżowi, animatorzy profilaktyki środowiskowej, policjanci, wolontariusze, edukatorzy), a także edukację rodziców w zakresie wczesnej profilaktyki uzależnień oraz możliwości pomocy rodzinie w trudnych sytuacjach wychowawczych.

Profilaktyka drugorzędowa to realizacja programów wczesnej interwencji oraz tworzenie wobec subkultury narkomańskiej atrakcyjnych alternatyw kulturowych poprzez angażowanie dzieci i młodzieży w działalność twórczą, sportową i społeczną.

III. Zasoby umożliwiające działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii

1. Placówki oświatowe

Współpraca w ramach Gminnego Programu polega przede wszystkim na wspieraniu szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych, stosownie do potrzeb i problemów w każdej placówce. Prowadzona przez placówki oświatowe i opiekuńcze edukacja prozdrowotna i profilaktyczna uwidacznia się m.in. poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży w corocznym przeglądzie zespołów teatralnych, profilaktycznych konkursach szkolnych i pozaszkolnych czy zawodach sportowych.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

GOPS w Osielsku jest autorem i głównym realizatorem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, przeciwdziałania narkomanii i profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Udzielana pomoc kierowana jest do osób i rodzin w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- bezdomności,
- długotrwałej choroby,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- przemocy w rodzinie,
- alkoholizmu i narkomanii.

3. Rodzinny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych (oraz każdej osoby będącej w kryzysie)

Punkt informacyjno – konsultacyjny (Osielsko, ul. Centralna 6a, pokój 101) zajmuje się przede wszystkim poradnictwem, a w szczególności:

- motywowaniem osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia niezbędnego leczenia specjalistycznego,
- udzielaniem wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez:
 - indywidualne rozmowy podtrzymujące rozpoczęte terapie/leczenie
 - prowadzenie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej
- gromadzeniem aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
- udzielaniem wsparcia prawnego osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, m in. będącej konsekwencją decyzji podjętych w uzależnieniu bądź we współuzależnieniu.

4. Gminny Ośrodek Kultury w Osielsku, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz organizacje pozarządowe

Ośrodek Kultury wspiera działania profilaktyczne poprzez współorganizację wielu przedsięwzięć np. półkolonii.

Organizacje pozarządowe, które statutowo prowadzą m.in. działalność edukacyjno-profilaktyczną, sportową oraz zapobiegającą uzależnieniom, współrealizują zadania z Programu w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Zadania realizowane w ten sposób to m.in. letnie i zimowe otwarte imprezy profilaktyczne w szczególności dla dzieci i młodzieży.

GOSIR wspiera systematycznie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego.

IV. Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

1. Cel główny - Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

Cele szczegółowe:

1.1. Uświadomienie i pozyskanie społeczeństwa do zasadności prowadzonych kampanii i przedsięwzięć edukacyjnych i profilaktycznych w przedmiocie uzależnienia od środków psychoaktywnych.

1.2. Zainicjowanie długofalowego procesu edukacji społecznej polegającego na systematycznym i rzetelnym dostarczaniu fachowej wiedzy wszystkim podmiotom zainteresowanym tematem zagrożeń związanych z narkomanią.

1.3. Podjęcie wielopłaszczyznowych i interdyscyplinarnych działań mających na celu zapobieganie wszelkim uzależnieniom przede wszystkim przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym.

1.4. Stworzenie lokalnego systemu działań profilaktycznych adekwatnych do istniejącej na terenie gminy skali potencjalnego zagrożenia narkomanią i redukcji czynników prowadzących do uzależnienia oraz wzmacniania czynników chroniących.

2. Cel główny - Zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu problematyki narkomanii oraz minimalizowanie zachowań problemowych wśród dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

2.1. Kształtowanie postawy prozdrowotnej i prospołecznej sprzyjającej życiu bez substancji psychoaktywnych.

2.2. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży szczególnie z grup podwyższonego ryzyka

V. Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Zadania w zakresie profilaktyki i edukacji dotyczącej problematyki narkomanii korespondują ściśle z zadaniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem, w szczególności poprzez:

1. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od narkotyków w następujących formach:

- a) Konsultacje ze specjalistami;
- b) Zajęcia edukacyjne;
- c) Pomoc i wsparcie psychologiczne;
- d) Wsparcie osób uzależnionych;

e) Zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych, informacyjnych o istocie uzależnień.

2. Prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności poprzez:

1. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem narkotyków poprzez:

- a) Konsultacje ze specjalistami;
- b) Zajęcia edukacyjne;
- c) Warsztaty umiejętności życiowych;
- d) Treningi zachowań;
- e) Poradnictwo;
- f) Psychoterapię.

2. Organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z zażywaniem narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:

1. Dofinansowywanie profesjonalnych programów profilaktycznych dla dzieci młodzieży oraz ich rodziców na terenie szkół.

2. Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką narkotykową i rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uzależnieniami.

3. Zakup, opracowywanie i wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w szkołach i innych placówkach oświatowych i wychowawczych.

4. Organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z zażywaniem narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym.

5. Przeprowadzenie lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów i zagrożeń związanych z narkotykami, a także stan istniejących zasobów w sferze ich rozwiązywania oraz efektów dotychczas prowadzonych działań.

6. Dofinansowywanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów o podłożu narkotykowym dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców, psychologów i innych osób pracujących z młodzieżą, niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej.

7. Prowadzenie konkursów na temat uzależnień i wiedzy o zdrowiu wśród dzieci i młodzieży.

8. Promowanie zdrowego trybu życia, wolnego od narkotyków i innych używek oraz różnych form aktywnego spędzania czasu wolnego w tym wakacji letnich (tj. organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży).

9. Realizowanie elementów profilaktyki podczas festynów, imprez organizowanych przez gminy oraz dni profilaktyki w szkołach.

10. Organizowanie spotkań, szkoleń, prelekcji dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

11. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegających temu zjawisku.

Zadanie 4

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom, w szczególności poprzez:

1. Współpracę z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi w zakresie zapobiegania narkomanii.
2. Monitorowanie i uaktualnianie danych na temat instytucji, placówek oraz osób prowadzących działania profilaktyczne i lecznicze.
3. Współpracę z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii poprzez stosowanie wyznaczonych przez Biuro standardów realizacji działań profilaktycznych oraz działań z zakresu pomocy osobom uzależnionym.
4. Współpracę z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań.
5. Organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii, w tym dotyczących procesu ewaluacji podejmowanych działań profilaktycznych.
6. Finansowanie szkoleń pracowników instytucji i służb społecznych, rodziców oraz radnych w zakresie problematyki narkomanii.

V. Harmonogram realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, terapeuta, członkowie GKRPA w Osielsku	- liczba osób korzystających, - liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury)	Cały rok 2018
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, GKRPA, specjaliści z zewnątrz	- liczba osób korzystających, -liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury), - liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, - liczba spotkań grupowych psychoedukacyjnych	Cały rok 2018
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR,	- liczba zrealizowanych programów, - liczba przeprowadzonych konsultacji,	Cały rok 2018

	oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	GOPS, specjaliści z zewnątrz , RPK	- liczba osób, które wzięły udział w programach, - liczba osób korzystających z konsultacji, - liczba realizatorów programów, -liczba podmiotów współpracujących	
4.	Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR, GOPS, specjaliści z zewnątrz , RPK, GOPS	- liczba zrealizowanych programów, - liczba osób/rodzin objętych programami, - liczba realizatorów programów, - liczba udzielonych porad, konsultacji, szkoleń, - liczba uczestników, - liczba realizatorów szkoleń, - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach i korzystających z wypoczynku zimowego i letniego	Cały rok 2018

Preliminarz wydatków

Wydatkowanie środków na zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zgodnie z uchwałą budżetową na rok 2018.

Planowane wydatki: 70000,00zł.

W tym:

- zakup materiałów i wyposażenia: 2000,00zł
- zakup środków żywności: 2000,00zł
- zakup usług pozostałych: 66000,00zł

VI. Monitoring i ewaluacja

System monitoringu.

Narzędziem do monitoringu będzie sporządzony harmonogram oraz wskaźniki. Realizację zadań będzie monitorował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku, który raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia będzie sporządzał informację pisemną w formie sprawozdania i przekazywał wójtowi gminy w terminie do 30 dni od w/w dat. Wójt Gminy i Rada Gminy podejmują decyzje o wdrożeniu działań korygujących, jeżeli pojawi się taka potrzeba.

System ewaluacji.

Zadaniem ewaluacji jest zbadanie czy cele programu zostały osiągnięte. Miarą realizacji celów są wskaźniki. Wskaźniki podano do każdego zadania ujętego w harmonogramie.

Według tych wskaźników Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku wraz z GKRPA ocenia raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia oraz sporządzą informację pisemną w formie protokołu i przedstawią wójtowi gminy wraz z wnioskami dotyczącymi zapisów w programie na następne lata w terminie do 30 dni od w/w dat.

VII. Postanowienia końcowe.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi część strategii integracji i polityki społecznej gminy Osielsko.